

Alap fejezet száma és megnevezése:	LXV. Bethlen Gábor Alap
Alap felett rendelkező megnevezése:	Bethlen Gábor Alap Bizottsága
Alapkezelő megnevezése:	Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Bethlen Gábor Alap 2021-2022. évi középtávú szakmai koncepciója

I. A szakmai feladatellátásra vonatkozó középtávú szakmai koncepció, a célok, prioritások meghatározása:

A Bethlen Gábor Alap (a továbbiakban: Alap) célja, a Bethlen Gábor Alapról szóló 2010. évi CLXXXII. törvény (a továbbiakban: BGA. tv.) alapján támogatások nyújtása:

1. a határon túli magyarságnak a szülőföldjén való – egyéni és közösségi – boldogulása, anyagi és szellemi gyarapodása, nyelvének és kultúrájának megőrzése és továbbfejlesztése, az anyaországgal való és egymás közötti sokoldalú kapcsolatának fenntartása és erősítése érdekében,
2. Magyarország határain belül és kívül élő magyar közösségek kölcsönös megismerése, valamint a nemzeti teljesítmény legfontosabb példáinak bemutatása céljából, a magyarságismereti és nemzetpolitikai kutatások elősegítése érdekében létrehozott Magyarország Háza program működéséhez,
3. a magyar–magyar kapcsolatok építését célzó Határtalanul! program lebonyolításával összefüggésben, valamint
4. a határon túli magyarságot érintő gazdaságfejlesztési és vállalkozásösztönzési programok lebonyolítása és a támogatásközvetítési feladatok ellátásának összehangolása érdekében.

II. A 2021-2022. évben az Alapból a tervezett főbb támogatások nevesítése, a szakmai koncepciót alátámasztó intézkedések:

4. cím Nemzetpolitikai célok támogatások

a) Oktatás-nevelési támogatások

A szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény 14. § (1) bekezdése alapján a törvényi feltételeknek megfelelő óvodai, alap- és középfokú oktatási intézményben magyar nyelven, vagy a magyar kultúra tárgyában tanulmányokat folytató kiskorúak nevelési, oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz támogatásban, továbbá a felsőoktatásban tanulók hallgatói támogatásban részesülnek. A támogatás egy főre jutó összegét a Bethlen Gábor Alapról szóló 2010. évi CLXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 367/2010. (XII.30.) Korm. rendelet 32/B. § (5) bekezdése alapján az Alap felett rendelkező Bizottság határozza meg. Ezen előirányzat biztosít forrást már több éve az oktatás-nevelési támogatására, valamint a lebonyolításban részt vevő szervezetek költségeinek fedezetére. Az egy főre jutó oktatás-nevelési támogatás összegét hasonlóan a korábbi évekhez 22.400 Ft/fő támogatási összeggel, míg a tankönyv- és taneszköz támogatás összegét 2.800 forint/fő támogatási összeggel terveztük meg.

Kárpátaljai természetes személyek támogatásai

A 2015-től kialakult nehéz gazdasági helyzet miatt kiemelt figyelmet kap a kárpátaljai régió, ahol több program indult a magyar nyelven beszélő pedagógusok, egyházi személyek, továbbá az egészségügyi dolgozók, színészek és médiadolgozók, illetve az óvodai étkeztetés támogatására, a támogatásban részesülők köre pedig folyamatosan bővül. A 2017. évtől a jogszabályi környezet változásai alapján a kárpátaljai természetes személyek támogatásai normatív jellegűvé váltak. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján több mint 26 ezer fő részesül ebben a normatív támogatásban. A Kormány a Kárpátalján megvalósuló egészségügyi, kulturális és szociális célú programok 2019. évi támogatásához szükséges forrás biztosításáról szóló 1523/2018. (X. 17.) Korm. határozatában döntött arról, hogy a 2020. évtől kezdődően beépülő jelleggel 1.452,6 millió forinttal megemeli a kárpátaljai közoktatási intézményekben magyar nyelvű oktatási és nevelési feladatokat ellátó személyek, illetve a magyar nyelvű oktatási és nevelési feladatok megvalósítását segítő támogatását.

a) Nyílt pályázatok

A Magyar Állandó Értekezlet (a továbbiakban: MÁÉRT) által jóváhagyott nemzetstratégia keretében meghatározott prioritások mentén kiemelt támogatásban részesültek az olyan kezdeményezések, amelyek előre mozdítják a kapcsolattartást, szakmai együttműködést a külhoni magyarsággal. E stratégiának megfelelően évről évre bővül a nyílt pályázati konstrukcióban nyújtott támogatások kerete. A korábbi évek sikerei alapján várhatóan 2021-2022. évben is kiírásra kerül. „A magyar kultúráért és oktatásért” című pályázati kiírás, a testvér-települési együttműködések, az ifjúsági kezdeményezések megvalósítását, továbbá a diaszpóra szervezetek támogatását szolgáló nyílt pályázatok, folytatódik a „Dr. Szász Pál” tanulmányi ösztöndíj program, továbbá egyéb pályázati kiírások meghirdetése is várható. A Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága 2012-től minden évben tematikus évet hirdet (2012. az óvodák éve, 2013. a kisiskolások éve, 2014. a felsősök éve, 2015. a szakképzés éve, 2016. a fiatal vállalkozók éve, 2017. a külhoni magyar családi vállalkozások éve, 2018. a külhoni magyar családok éve, 2019. a külhoni magyar gyerekek éve), melynek keretében nyílt pályázati felhívás megjelentetésére is sor kerül.

b) A nemzeti jelentőségű intézmények támogatása

A MÁÉRT által meghatározott egységes elvek alapján nyújtott támogatások a nemzeti jelentőségű intézmények (oktatási, kulturális intézmények, ernyőszervezetek, szórványkollégiumok), valamint a nemzeti jelentőségű programok (felsőoktatáshoz kapcsolódó háttérintézmények, kulturális intézmények, médiatámogatás, színházak, bábszínházak, táncegyüttesek, valamint szórványkollégiumok és iskolabusz program) keretében különféle szakmai intézmények támogatásához biztosítanak forrást. A MÁÉRT tagszervezeteinek javaslatára – egyeztetett minősítési rendszer alapján – 2019-től 82 intézmény és 12 program minősül nemzeti jelentőségűnek. Az intézmények értékelésénél, kiválasztásánál a nemzetpolitikai célok, a rövid- és hosszú távú nemzeti érdekek megvalósításában vállalt szerep a meghatározó. A nemzeti jelentőségű intézmények között nagyságrendjükönél fogva kiemelkednek a felsőoktatási intézmények: a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, a Partiumi Keresztény Egyetem, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a Kárpátaljai Felsőfokú Szakképző Intézet. A Kormány a külhoni magyarok oktatásával és kultúrájával kapcsolatos feladatai ellátásának körében normatív támogatásban részesíti a romániai magyar történelmi egyházak által alapított Sapientia Alapítványt, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a Partiumi Keresztény Egyetem fenntartóját. Az elmúlt években bővült az oktatási helyszínek, tantermek száma (Sepsiszentgyörgy), megnőtt az oktatók létszáma, jelentős működési többletkiadást generálva, melynek kiadási előirányzat szükségletét a tervek tartalmazzák. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola működési költségeinek kiegészítő támogatását 2017-ig a nemzetpolitikailag kiemelt jelentőségű programok és megkezdett beruházások megvalósításához szükséges források biztosításáról szóló 1227/2016. (V. 2.) Korm. határozat biztosította. 2018-tól azonban tartósan

beépülő jelleggel jelenik meg ez a tétel a nemzeti jelentőségű intézmények között. 2020-ban mintegy 150 oktatási és kulturális intézmény kap a tervek szerint meghívást a nemzeti jelentőségű programok megvalósítására. Az intézmények kiválasztásánál – a MÁÉRT javaslatokkal összhangban – prioritást élvez a szórványgondozás. Ezen intézmények további működtetése és programjaik bővítése meghatározó szerepet tölt be az érintett régió életében. Az előzőek mellett kiemelt támogatott az újvidéki Európa Kollégium, amely nemcsak oktatási intézmény, hanem a környékbeli magyarság szellemi, tudományos és művészeti központja is egyben. A nemzeti jelenségű intézményeknek a határon túl meghatározó szerepük van a magyar anyanyelvű oktatás, önazonosság, hagyományőrzés és az anyanyelvápolás fenntartásában, fejlesztésében. Ezen célok esetében a külföldi magyarság nyelvi és kulturális önazonosságának erősítésére, a határon túli magyar nyelvű oktatás fenntartására, intézmények működtetésére, fejlesztésekre, valamint oktatási programokra (pl. képzések, vendégtanári programok, stb.), ösztöndíjak odaítélésére, kutatások támogatására az Alap biztosít forrást. A támogatások révén a vajdasági Magyar Nemzeti Tanács programjainak kiemelkedő eredményei az oktatás, a kultúra, a tájékoztatás, valamint a nyelvhasználat területén jelentkeznek. Kiemelendő továbbá a vajdasági Pannon Televízió támogatása is, amely fontos szerepet tölt be a vajdasági magyar közösség tájékoztatásában, a magyar nyelv és kultúra ápolásában, a magyar-szerb kapcsolatok fejlesztésében. Mindezekon felül az előző időszakoknak megfelelően egyéb nem kiemelt támogatásokra is tartalmaz forrást a középtávú terv.

c) Egyedi támogatások

A kulturális, oktatási, szociális, ifjúságsegítő és egyházi intézmények támogatása nemzetpolitikai, közösségmegerősítő, regionális érdekvédő szempontból elengedhetetlen. Ezen keret terhére alapvetően egyedi kérelmek alapján valósul meg a támogatások nyújtása. A következő években is kiemelt cél a magyar nyelvű oktatási programok, különösen a szórványkollégiumok, valamint a kulturális programok és rendezvények (színházak, művelődési intézetek) támogatása. A 2021-2022. évben is folytatódik a vajdasági magyar falu-, tanya- és peremkerületi gondnoki rendszer kialakítása és működtetésének biztosítása. A vajdasági Magyar Ház és Pannon Médiaház emelkedő működési kiadásai finanszírozásának forrását a középtávú tervben előirányoztuk. A tervnek megfelelően számos határon túli kisegyházi, oktatási, kulturális, művészeti, érdekvédelmi szervezet éves működésének finanszírozása a jövőben is az Alapon keresztül valósul meg, melyek támogatása kulcsfontosságú a fennmaradásuk szempontjából. Mindezen támogatásokon belül kiemelkedő jelentőségű az ukrajnai Beregszászi járásban működő II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán tervezett tanuszoda- és tornaterem-fejlesztés megvalósításához, a kárpátaljai egyházi líceumok, valamint a Székelyföldi Jégkorong Akadémia működésének támogatásához tervezett források biztosítása. A középtávú terv tartalmaz forrásokat a MÁÉRT és a Magyar Diaszpóra Tanács működtetésével kapcsolatos kiadások finanszírozása érdekében, valamint egyéb egyedi támogatásokhoz kapcsolóan is.

5. cím Működtetési célú kifizetések

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 6/A. § (5) bekezdése, valamint a BGA tv. 4. § (6) bekezdése alapján az Alap biztosítja az Alap kezelésével kapcsolatos működtetési kiadások alapkezelőnél felmerülő költségeinek a fedezetét 2020. tekintetében 1.716,0 millió forint összegben. Ezen felül a BGA tv. 2018. augusztus 4-től hatályos módosítása alapján az alapkezelő ellátja a jogszabályban meghatározott fejezeti kezelésű előirányzat, központi kezelésű előirányzat kezelésével és az azokból nyújtott támogatások lebonyolításával kapcsolatos egyes feladatokat is, melyek kezeléséhez kapcsolódó források az egyházi és (a roma nemzetiség kivételével) a nemzetiségi támogatásokkal kapcsolatos fejezeti kezelésű, valamint a helyi nemzetiségi önkormányzatok működési és feladatalapú támogatásaihoz kapcsolódó központi kezelésű előirányzatok tekintetében 2020-tól beépültek a működtetési célú kifizetések közé összesen 301,6 millió forint összegben. Össességében a 2020. évre jóváhagyott 2.017,6 millió forinttal szemben a működtetési célú kiadás összegét 2021. évre 2.119,2 millió forint 2022-re pedig 2.228,2 millió forint összegben szükséges

meghatározni. A működési célú kifizetések tartalmazzák a támogatások kihelyezésével kapcsolatos bank költségeket és az árfolyam veszteség kiadásait, valamint az alapkezelő működési költségeinek fedezetét. A javasolt előirányzati többlet meghatározásakor az alapkezelő ráfordításai forrásszükségletének meghatározása során a 2020. évre megtervezett létszám növekedésével a tervezési időszakban nem számoltunk, a javasolt előirányzati többlet egyrészt a bérszínvonal, másrészt a fogyasztói árindex növekedéséből származó – Konvergencia Programban meghatározottak szerinti – tételekből adódik.

6. cím Rákóczi Szövetség támogatása

A Rákóczi Szövetség (a továbbiakban: Szövetség) sokrétű tevékenységével támogatja a szomszédos országokban kisebbségben élő magyarság oktatásügyét, kultúrája megőrzését, erősíti a Kárpát-medencei magyarság összetartozás-tudatát, a külföldi magyar közösségek megmaradásért folytatott küzdelmét. A Szövetség működési célú támogatása 2021-2022. évben az Alapon keresztül valósul meg, mely célra évente 1.050,0 millió forint került betervezésre.

8. cím Magyarság Háza program támogatása

A Magyarság Háza rendszeres, ingyenesen látogatható közhasznú programokat szervez, melynek keretében a külföldi magyarság kulturális produktumait hozza el Magyarországra, illetve magyarországi teljesítményeket mutat be külföldön. A Magyarság Háza program körében ennek megfelelően elsősorban konferenciák, kiállítások, oktatási, közösségi rendezvények, művészeti és egyéb előadások szervezése, kutatások végzése, díjak adományozása, támogatások nyújtása valósul meg a Kárpát-medencei és a diaszpórában élő magyarság szolgálatában. A Magyarság Háza nemzetünk sajátosságait, csak rá jellemző értékeit, eredményeit, teljesítményeit, sikereit, épített és szellemi örökségét, hagyományait közvetíti mind a világ magyarsága, mind a világ más nemzetei felé. Az Alaptörvényben lefektetett és a Nemzetpolitikai Stratégiában megfogalmazott alapelvek szellemében szervezi programjait. Az egységes magyar nemzet bemutatását, megismertetését tűzi ki céljául úgy, hogy a rendezvények elsősorban a külföldi, tömbben, szóróanyagban és diaszpórában élő magyarság kultúrájának szinte minden területét egy teljes éven átívelő tematika mentén mutassák be. Mindezt a tevékenységet nem kizárólag Magyarország határain belül végzi, hanem a magyar nyelvterület egészén és a diaszpóra magyar közösségeiben egyaránt. A Kárpát-medencében és a világban élő magyarság körében szervezett programjaival, az egységes magyar nemzeti kultúra közvetítésével erősíti a különböző külföldi régiók közötti magyar-magyar kapcsolatokat. A Magyarság Háza rendezvénytematikája a Nemzetpolitikai Stratégiában is hangsúlyosan megjelenő célok alapján négy téma köré épül fel: érték, hagyomány, modernitás, találkozás.

Érték: A Magyarság Háza programkínálatában a múlt és a jelen egybefonódik. A mögöttünk lévő évszázadok már kikristályosodott és elismert, valamint a ma, a 20-21. század értékei egy helyen lelhetők fel.

Hagyomány: A hagyományok közösségteremtő erejűek, hosszú távon megmaradni csak a múlt felhalmozott tudásával képes egy közösség. Ezeknek a hagyományoknak az összessége a külföldi magyar nemzetrészek esetében is a fennmaradás egyik pillérét jelentik.

Modernitás: A hagyományok kétségtelenül közösségteremtő és -megtartó erővel bírnak, de önmagukban nem garantálják semmilyen közösség hosszú távú, gyarapodó megmaradását. Legalább annyira fontos, hogy a hagyományaikat éltető-megélő közösségek az adott korszak, a mindenkori „ma” kihívásaira is reagálva új és új értékeket hoznak-hozzanak létre – jeleként a szülőföldön való boldogulásnak –, amelyek közül évtizedek és évszázadok elteltével néhány hagyománnyá nemesedik-nemesedhet.

Találkozás: A Magyarság Háza a kezdetektől a magyarság találkozóhelyeként is funkcionál, alkalmat teremt arra, hogy a világ különböző részein élő magyarok több évszázados és mai, 20–21. századi kulturális értékek társaságában találkozhassanak egymással.

A Magyarság Háza működési költségeit az ár- és bérszínvonal konvergencia programban meghatározott mértékeivel szükséges növelni a tervidőszakban.

9. cím Határtalanul! program támogatása

A Határtalanul! program célja a Kárpát-medencei magyarság anyaországi és határon túli tagjai közti kapcsolatok építése, személyes kapcsolatok kialakítása és elmélyítése. A Határtalanul! program a nemzeti összetartozás operatív programja, melynek keretében magyarországi iskolák – a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának szakmai irányítása mellett kiírt pályázati felhívások alapján – az Alapból nyújtott támogatással kirándulásokon vesznek részt a szomszédos országok magyarlakta területein, így szereznek személyes tapasztalatokat a külföldi magyarságról. A jelenleg elsősorban pályázati rendszerben működő program részei, a kölcsönösség elve alapján azok a csereprogramok is, melyeknek keretében nemcsak a hazai diákság szerezhethet első kézből tapasztalatokat a határon túli magyar diákság mindennapjairól, de a külföldi magyar diákok is megismerhetik a hazai, illetve más külföldi magyar diákok hétköznapjait. A program kiírásai elősegítik a magyarság határok feletti és határok nélküli nemzetegyesítését, valamint az esetlegesen meglévő előítéletek lebontását. A Határtalanul! program ösztönzi továbbá a határ két oldalán élő és dolgozó pedagógusok szakmai együttműködését is. A Határtalanul! program megvalósításának forrásigénye a 2021-2022. években éves szinten 5.352,1 millió Ft.

III. A 2021-ben tervezett költségvetési bevételek és költségvetési kiadások számszaki bemutatása:

millió forintban egy tizedessel

Megnevezés	Költségvetési kiadások	Költségvetési bevételek
Költségvetési bevételek:		
Költségvetési támogatás		39 537,1
Költségvetési kiadások:		
Nemzetpolitikai célú támogatások	30 781,0	
Működtetési célú kifizetések	2 119,2	
Rákóczi Szövetség támogatása	1 050,0	
Magyarság Háza program támogatása	234,8	
Határtalanul! program támogatása	5 352,1	
Összesen:	39 537,1	39 537,1

A 2020. évi Nemzetpolitikai célú támogatások címen szereplő költségvetési kiadások összege meghaladja a 2021. évi kiadások tervezett összegét, amely abból ered, hogy míg számos, 2019. évben hozott nemzetpolitikai célú támogatások forrását biztosító kormányhatározatnak 2020. évre vonatkozóan van költségvetési kihatása, a későbbi évekre vonatkozóan már nincs, továbbá az első világháborús centenáriumi évhez kapcsolódó határon túli programok megvalósításához szükséges forrásbiztosítások 2021. évben már nem relevánsak.

IV. A 2022-ben tervezett költségvetési bevételek és költségvetési kiadások számszaki bemutatása:

millió forintban egy tizedessel

Megnevezés	Költségvetési kiadások	Költségvetési bevételek
Költségvetési bevételek:		
Költségvetési támogatás		36 494,2
Költségvetési kiadások:		
Nemzetpolitikai célú támogatások	27 617,3	
Működtetési célú kifizetések	2 228,2	
Rákóczi Szövetség támogatása	1 050,0	
Magyarság Háza program támogatása	246,6	
Határtalanul! program támogatása	5 352,1	
Összesen:	36 494,2	36 494,2

A 2021. évi nemzetpolitikai célú támogatások címen tervezett költségvetési kiadások tervezett összege meghaladja a 2022. évi kiadások összegét, melynek az az oka, hogy a kárpátaljai magyar bázisiskolák fejlesztési programjának megvalósításához szükséges forrás biztosításáról szóló 1061/2019. (II.25.) Korm.határozat 3 015 millió Ft összeg betervezését írja elő 2021. év vonatkozásában, ugyanakkor 2022. év tekintetében már nem ír elő forrásbiztosítási kötelezettséget.

Budapest, 2019. szeptember 25.

Erdélyi Rudolf Zalán vezérigazgató

Készítette:

Nagy Zoltán gazdasági igazgató